

Водночас під час реформування національного цивільного процесуального законодавства України варто врахувати європейський досвід вирішення транскордонних спорів як квінтесенцію стандартів, які застосовуються в усіх державах-членах та відображають спільні погляди на справедливе правосуддя.

Зокрема, у проекті Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України [2], який було підготовлено Радою з питань судової реформи, слід врахувати положення загальноєвропейської процедури вирішення дрібних спорів, насамперед щодо гарантій спрощеності та доступності такої процедури. Проектом змін передбачаються положення, спрямовані на забезпечення ефективного судового процесу, запровадження механізмів запобігання зловживанню процесуальними правами, дотримання стадійності та розумних строків розгляду справи, вирішення групових позовів, впровадження електронного правосуддя, а також головне – гармонізації норм процесуального права у відповідності до стандартів країн-членів ЄС.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Угода про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement
2. Проект Закону України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України (щодо судової реформи)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://jrc.org.ua/upload/steps/1f7a9a447248438a4822aaffe5085fc1.pdf>

Кривенко Юлія Василівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДО УЧАСНИКІВ ДОГОВОРУ ЩОДО НАДАННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДОПОМОГИ

Цивільно-правова відповідальність є одним з видів юридичної відповідальності, якому властиві всі ознаки останньої: по-перше, це одна з форм державного примусу, по-друге, відповідальність застосовується тільки до осіб, які допустили правопорушення, по-третє, відповідальність може застосовуватися лише уповноваженими державними або іншими органами, по-

четверте, відповідальність правопорушників полягає в застосуванні до них передбачених законом заходів.

Необхідно відзначити, що різноманітність думок, висловлених в сучасній правовій літературі щодо змісту поняття відповідальності є значною.

Підтримуємо точку зору Є.О. Харитонова, який зазначає, що цивільно-правова відповідальність пов'язана із застосуванням до правопорушника примусових заходів, передбачених санкціями правових норм. Та виділяє наступні ознаки, такі як: державний примус; несприятливі наслідки для правопорушника; державний та суспільний осуд [1, с. 400-401].

Щодо відповідальності в сфері зобов'язань така відповідальність фактично збігається з належним виконанням зобов'язань. Тим часом належне виконання зобов'язань і цивільно-правова відповідальність підпорядковуються різним правилам, і в силу цього вони не можуть втілюватися в одних і тих же діях боржника. поки має місце належне виконання зобов'язання, немає місця для відповідальності. І навпаки, настання відповідальності виключає належне виконання зобов'язання.

При дослідженні питань щодо відповідальності осіб, які здійснюють волонтерську діяльність необхідно враховувати внутрішні відносини в договорі, який пов'язує учасників волонтерської діяльності, відносини його сторін з третіми особами і нарешті, відносини, що виникають в результаті заподіяння шкоди.

Волонтери не можуть бути матеріально відповідальними особами в силу того, що вони не прирівнюються до працівників. Вони можуть бути задіяні на роботах, що вимагають не тільки високої кваліфікації, а й поводження з дорогою технікою, яка була передана їм в користування непідприємницькою організацією, або з матеріальними цінностями, що належать непідприємницькій організації. Тому доречніше говорити про цивільно-правову відповідальність волонтерів, що зобов'язує непідприємницьку організацію в кожному випадку доводити вину заподіювачів шкоди.

Поряд з правами та пільгами волонтерів для заняття волонтерською діяльністю, законодавче регулювання волонтерської діяльності передбачає і наявність обов'язків волонтерів і певної відповідальності за добровільно взяте на себе зобов'язання перед третьою особою (отримувачем волонтерської допомоги).

При цьому організація, що рекомендує волонтера, з одного боку, відстоює права волонтера, а з іншого боку повинна нести відповідальність за неякісне виконання роботи волонтера і зобов'язана представити заміну, якщо договір

достроково припиняється з ініціативи непідприємницької організації або волонтера. Закон України «Про волонтерську діяльність» закріпив, що « у разі

укладання ними договору про надання волонтерської допомоги відповідні організації та установи відшкодовують прямі збитки, завдані ними, у разі одностороннього розірвання відповідного договору, якщо це передбачено договором [2].

Крім того, в ст.7 Закону зазначається, що волонтер зобов'язаний: у разі укладення договору про провадження волонтерської діяльності та одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодовувати прямі збитки, завдані ним, якщо це передбачено договором; відшкодовувати майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону [2].

Відповідальність несуть отримувачі допомоги, у разі укладення договору про надання волонтерської допомоги відшкодовувати прямі збитки, спричинені відмовою від отримання волонтерської допомоги, якщо це передбачено договором [2].

На нашу думку, є необхідним законодавче закріплення обов'язкової участі невідприємницької організації, яка організовує та рекомендує волонтерів, з одного боку, для захисту їх прав, а з іншого – для заміни у разі потреби на іншого волонтера, так як внаслідок недбайливого ставлення волонтера можуть постраждати отримувачі, оскільки, волонтери несуть моральну відповідальність.

У тому випадку, якщо дії волонтера заподіюють шкоду життю, здоров'ю та майну громадян – отримувачів, або майну невідприємницьких організацій – отримувачів. То виникає зобов'язання відшкодувати цю шкоду «деліктне зобов'язання». За загальним правилом, ця шкода має бути відшкодована в повному обсязі [3; 4].

Загальні положення кодексу про відшкодування шкоди дозволяють зробити висновок, що відповідальність за шкоду, заподіяну волонтерами, повинна нести невідприємницька організація. Дане правило застосовується за умови, що волонтери діють за завданням організації та під її контролем. Крім того, шкода має бути заподіяна волонтерами при виконанні ними обов'язків, що впливають з договору про надання волонтерської допомоги.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Харитонов Є.О. Цивільні правовідносини: моногр. / Є.О.Харитонов, О.І.Харитонova. – Одеса:Фенікс, 2011. – 456 с.
2. Про волонтерську діяльність : Закон України// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 42. – ст.435.
3. Цивільний кодекс України : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – №№ 40-44. – ст.356.

4. Цивільне право України: навчальний посібник / За ред. Є. О. Харитонova, Н.Ю. Голубєвої. – К.: Істина, 2009. – 280 с.

*Матійко Миколай Володимирович,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»,*

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА НОРМА ЯК ОДНА З ПЕРЕДУМОВ ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Будь-які правовідносини виникають «лише за наявності необхідних передумов (умов)» [1, с. 436]. Авторами розрізняються загальні (матеріальні) та спеціальні (юридичні) передумови виникнення правовідносин. О.Ф. Скакун розрізняє матеріальні (загальні) передумови виникнення правовідносин у вузькому розумінні («певні інтереси чи блага, які пов'язують суб'єктів права (не менше двох) як учасників правовідношення») та у широкому розумінні («система соціальних, економічних, політичних, ідеологічних обставин, які породжують об'єктивну необхідність в правовому регулюванні суспільних відносин; встановлення доцільних відносин між суб'єктами шляхом надання їм юридичних прав, повноважень (посадовим особам), а також покладання обов'язків та відповідальності») [2, с. 379]. Серед юридичних спеціальних передумов виникнення цивільних правовідносин розрізняють «норму права, правосуб'єктність учасників правовідносин та юридичний факт (фактичний склад)» [1, с. 436].

Оскільки, як зазначає М.М. Марченко «норми законодавства «оживають» у переважній більшості саме в правових відносинах» [3, с. 413], а охоронна функція права являє собою охоронний напрямок впливу права на суспільні відносини та його охоронне соціальне призначення, то особливої уваги вимагає дослідження особливостей охоронних правовідносин.

О.В. Петришин зазначає: «Імовірність того, що в разі потреби право буде реалізовано за допомогою юридично впорядкованої процедури примусу, означає набуття правом нових змістовних якостей» [4, с. 102].

Під «охоронними правовідносинами» розуміється «та група відносин відповідної галузі права, яка забезпечує нормальне функціонування регулятивних правовідносин у цій галузі» [5, с. 367].

Однією зі специфічних функцій цивільного права є уповноважуюча функція, яка полягає в тому, що «цивільне право створює нормативну базу,